

Varnhems klosterkyrka

Renovering 2010 - 2011

Varnhems klosterkyrka - renovering 2010 - 2011
Skara kn, Västergötland
Antikvarisk slutbesiktningsrapport
Thomas Carlquist
Byggnadshistorisk rapport 2015:7

Västergötlands
museum

Renovering av Varnhems klosterkyrka 2010-2011,

Varnhems socken i Skara kommun, Västergötland.

Antikvarisk slutbesiktningsrapport.

Renoveringsarbeten har utförts på rubricerade byggnad under antikvarisk medverkan av Västergötlands museum genom undertecknad. Med anledning av att arbetena avslutats utfördes antikvarisk slutbesiktning den 20 april, och 1 juni 2011 i samband med teknisk besiktning. Närvarande vid besiktningen var även representanter för kyrkan, konsulten och entreprenörerna, liksom besiktningsman Leif Johansson, LINK Arkitektur.

Bakgrund – tidigare åtgärder och diskussioner/förslag

I mer än tio år hade frågan om handikappanpassning av Varnhems klosterkyrka varit aktuell. Besökaren hade vid västra ingången/huvudingången att från markplanet passera fyra trappsteg samt en tröskel, för att efter passagen av själva dörren åter stiga ned tre steg till vapenhusets golvnivå. Olika lösningar hade diskuterats: ramp via norra porten, ingång via lekbrödraingången alternativt ramp via västentrén. Så sent som vid entreprenadens ingång hade egentligen ännu inte den slutliga lösningen fastställts. Rådande förslag var i det läget att bygga nya ramper på var sida om västra entréns trappsteg.

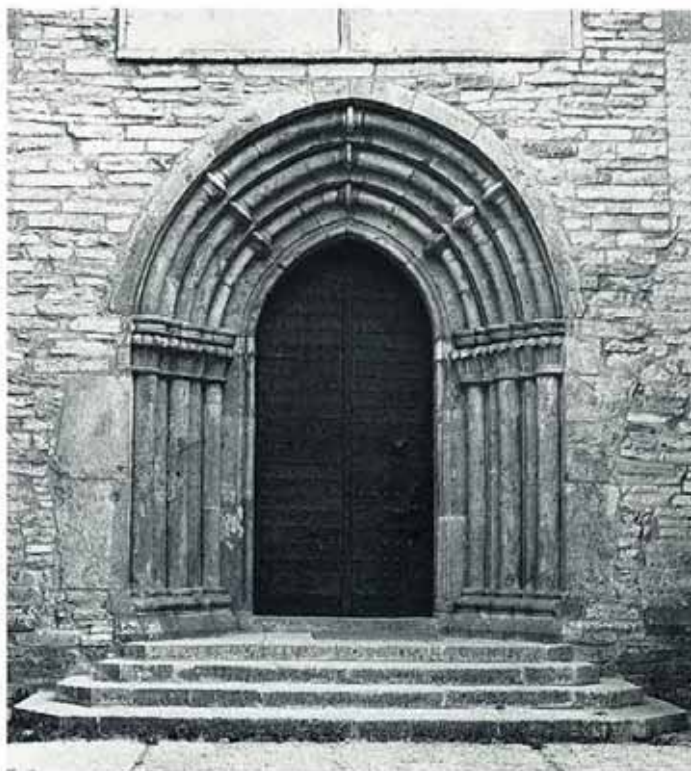
Ett annat förslag, vars för- och nackdelar en tid hade diskuterats, var att flytta ned hela portalen med dörrar ca 50 cm sedan trappstegen avlägsnats. Samtliga ingående detaljer av sandsten i portal och dess omfattningar, jämte dörrblad av sammantvå järnplåtar, skulle alltså lossas från sina nuvarande lägen i fasadens murverk. Därefter skulle de flyttas ned och återmonteras så att sockeln till kolonetternas baser kommer i, eller närmare i, nivå med marken.

Mot detta hade Västergötlands museum flera invändningar.

För det första ansåg museet det otänkbart att alla ingående stenar skulle komma att klara påfrestningen av att lossas från murverket och återmonteras hela i sina

nya lägen. Sandstenen är jämförelsevis skör och benägen att brista. Man har sedan tidigare konstaterat att det södra kapitälbandet till kolonnetterna tycks vara nyhugget i samband med att portalen flyttades på 1600-talet. Troligen föranleddes detta av att den ursprungliga stenen inte tålde påfrestningen vid losstagningen. Museet ansåg därför att risken för skador på det till större delen medeltida stenhuggeriet var skäl nog att låta portalen sitta kvar och finna en skonsamare lösning. (se sid. 12)

För det andra skulle det, vid en sänkning av hela portalen, uppstå ett bågformat ca 50 cm högt utrymme ovanför portalen som skulle fyllas i med kalkstensmurverk utan att något alltför tydligt ”sår” blev resultatet. Det var museets åsikt att, oavsett om väggens murverk kan hänföras till 1200-tal eller 1600-tal, det inte fanns skäl att störa murverket mer än nödvändigt och samtidigt riskera att nyinsatt, nyhuggen, fasadsten skulle framträda och därmed störa själva portalens pregnans gentemot den nuvarande homogena murverksytan.

Klosterkyrkans västgavel, entréparti före 2010-2011 års åtgärder.

Västgavelns portal är tillverkad av finhuggen sandsten och till alla väsentliga delar av medeltida ursprung. Vid den omfattande renovering som leddes av Magnus Gabriel De la Gardie under senare delen av 1600-talet flyttades portalen från sitt förmodade ursprungliga läge längre norrut på västgaveln, mitt

för norra sidoskeppet. Åtgärden föranleddes av allt att döma av att kyrkan vid det tillfället, och även fortsättningsvis, användes som sockenkyrka för församlingsborna, och man ville åstadkomma en anordning som vid denna tid var den önskvärda, dvs ingång till kyrkan från en entré rakt väster om långhuset. I samband därmed torde vissa delar av portalen ha nyhuggits (t ex södra kapitälbandet till kolonnetterna), sannolikt som följd av de svårigheter som bör ha uppstått vid losstagning och återmontering av delarna på den nya platsen.

Portalen har alltså suttit i sitt nuvarande läge i närmare 350 år. Det något märkliga förhållandet med de ut- och invändiga trappstegen uppstod under Sigurd Curmans renovering ca 1920. Marken sänktes då till en nivå som skall ha varit den rådande under medeltiden. Curman lämnade emellertid portalen i det läge den fick på 1600-talet, av skäl som inte längre är kända, men ett antagande kan vara att han inte ville riskera stenmaterialet i ytterligare en flyttning. Därvid uppstod i stället behovet av de fyra utvändiga trappstegen upp till 1600-talets tröskelnivå.

Utförda åtgärder 2010 – 2011

Handikappanpassning

Genom engagemang från bland annat Västsvenska turistrådet möjliggjordes en snabbt framkallad omprojektering och framläggande av det alternativ som slutligen kom till utförande. Västra entrén har vid den påföljande renoveringen 2010-11 gjorts mer tillgänglig genom att västportens trappsteg tagits bort både ut- och invändigt så att man kommer in i kyrkan via ett slätt golv.

Den stora järnportens blad har förlängts nedtill med ett parti av ek motsvarande den del som tagits bort och målats svart liksom portarna, och stenportalen har utökats nedåt genom att sockeln förlängts nedåt. På detta sätt har ingen del i den befintliga stenportalen behövt ändras eller på annat sätt röras. Gångdörrens funktion i södra portbladet är också intakt efter ändringen.

Hela platsen mellan västportalen och stigluckan har belagts med ny kalksten med topphyvlad yta. I samband med detta höjdes marken motsvarande nära två trappsteg invid porten, dels för att minska effekten av förändringen av portalen, dels för att förbättra vattenavrinningen av förplatsen. (Golvnivån innanför porten låg redan före dessa åtgärder motsvarande ett steg över utvändig marknivå.) Innanför porten har ett vindfång av ek med glasade dörrar anordnats i vapenhuset för att ersätta järnporten som klimatskydd då kyrkan är öppen.

De befintliga dörrarna mellan vapenhuset och kyrkorummet har fått automatiska dörröppnare, förlagda i golvet, och i samband med detta renoverats och

målningsretuscherats, men sitter alltjämt i sina tidigare lägen. I vapenhuset har nya armaturer monterats och en äldre återmonterats. Inne i kyrkorummet har nya ramper av ek med smidesräcken ersatt de tidigare, i delvis nya lägen.

Klimatåtgärder – energibesparande åtgärder

Det fuktiga klimatet i Varnhems klosterkyrka har orsakat mögel på inventarier. För att förbättra klimatet och samtidigt sänka energikostnaderna har nu bergvärme installerats. Sju stycken hål har borrats för detta ändamål norr om kyrkogården. Luftvärmepumpar har installerats i en egen ny byggnad/skydd norr om kyrkogården intill servicebyggnaden, där också en ny kompostanläggning kom till i samband med arbetena. Rör har dragits från dessa aggregat till kyrkans nordöstra del där genomföringar skett under markytan in till apparatrummen i det tidigare Twengerhielmska gravkoret.

El-radiatorer som suttit på väggarna i sidoskeppen, under stenbänkarna och i koromgången har liksom värmefolien som suttit i bänkarna tagits bort. Radiatorer för vattenburen värme har installerats bland annat under stenbänkarna längs ytterväggarna i sidoskeppen och i koromgången, i radiatornischerna i väggen mellan kyrkorum och vapenhus, i koromgångens och vapenhusets radiatornischer, i sakristian, i De la Gardies båda gravkor samt i de inbyggnader som fanns utmed bänkkvarteren sedan tidigare. Rör har dragits i schakt under kalkstensplattorna i golvet. Ett fåtal spruckna golvstenar behövde kompletteras och då togs sten från Twengerhielmska gravkoret där ny sten istället lades. Springor har tagits upp i kalkstensbänkarna utmed väggarna för att underlätta cirkulation av värmen.

Dränering har utförts runt kyrkan och takavvattningen har kompletterats med ytterligare hängrännor och stuprör. Öppna brunnar har tillkommit såväl vid stuprör som i förplatsen vid stigluckan.

Elektriska installationer

I princip allt gammalt el-kablage, inklusive elradiatorer, har rensats bort. Belysningen har kompletterats med nya armaturer, bland annat nya spotlights på pelarna vid korsmitten för koret, i De la Gardies gravkor och som nämnts nya armaturer i vapenhuset. Ljuskrönorna har fått nya upphängningar som är höj- och sänkbara. Ny belysning har monterats nära golvet mellan gravtumborna och absidväggen i koromgången. El-radiatorer har monterats i koromgångens konungagravar.

Textilförvaring

Förvaring för kyrkans textilier har ordnats med nytillverkad skåpinredning i sakristian för att ge bättre förhållanden samt åstadkomma möjlighet att visa textilierna på ett bättre sätt.

Konserveringsåtgärder

Kormattan har rengjorts och fanor vid De la Gardies gravkor har konserverats, samt har oljemålningarna som hänger på långhusets pelarrad sanerats.

Arkeologi

Inne i kyrkan gjordes en arkeologisk förundersökning i samband med att golven öppnades. Inget av intresse påträffades här, endast påförda lager av sten, grus och brun, något humös sand. Schakten var inte så djupa, ca 0,3-0,4 m och ca 0,4-0,5 m breda. Alla golv i kyrkan var nylagda på 1920-talet. Även schakten i och norr om kyrkogårdsområdet undersöktes i samband med ledningsdragning från bergvärmeanläggningen. Här gjordes ett flertal fynd. Arkeologisk rapport är under utarbetande.

Övrigt

Ny linoleummatta har lagts på orgelläktaren.

Receptionsdisken har justerats.

Koromgångens inre vägg är till stor del omputsad och hela väggen är avfärgad.

Kalkfärgens kulör är 28-3 enligt Riksantikvarieämbetets kalkfärglikare.

Parallellt med övrigt arbete inköptes en orgel för placering i korsmitten.

De blyinfattade fönstren i koromgången har inte, såsom planerades, åtgärdats i detta renoveringsarbete.

Administrativa uppgifter

Beställare

Skara pastorat, Kyrkogårdsförvaltningen, Box 7, 532 21 Skara.

Tillstånd 1

Tillstånd till handikappanpassning av västra entrén samt nytt vindfång i Varnhems klosterkyrka. Beslut från länsstyrelsen Västra Götalands län 2010-05-26.

Tillstånd 2

Ändring av tillstånd till handikappanpassning av västra entrén samt nytt vindfång i Varnhems klosterkyrka. Beslut från länsstyrelsen Västra Götalands län 2010-10-19.

Tillstånd 3

Tillstånd till ny stenbeläggning vid västra entrén, Varnhems klosterkyrka. Beslut från länsstyrelsen Västra Götalands län 2011-02-08.

Arbetsbeskrivningar - bygghandlingar

Varnhems klosterkyrka. Ombyggnad. Byggbeskrivning 2010-10-20. AIX Arkitekter AB, Hudiksvallsgatan 8, 113 30 Stockholm.

Kompletterande handlingar:

Ritningen Arkitektbyrå, Mariestadsvägen 27, 541 45 Skövde.

Arkitekt/Projektör

AIX Arkitekter AB, Hudiksvallsgatan 8, 113 30 Stockholm.
Ritningen Arkitektbyrå, Mariestadsvägen 27, 541 45 Skövde.

Övriga konsulter

Projekt Engagemang El & Automation i Väst AB
IBA Ingenjörbyrå Bygginstallationer AB - Bengt Dahlgren Skövde AB

Entreprenörer

Generalentreprenör: Byggnadsfirma NG Hagman AB, Skara
Elarbeten: Bravida VVS AB, Skövde,
Vallebygdens Elektriska AB, Axvall
Plåtarbeten (stuprör mm): Binnebergs plåt
Murverk, stentarbeten: Närkesten Entreprenad AB, Kumla
Leverantör ny sten: Thorsberg stenhuggeri AB, Hällekis
Textilarbeten: Ingeborg Skaar textiltvård, Vara
Träarbeten, inredning: Aspelid Möbler & Inredning, Varnhem
Träarbeten, vindfång: Skara Inredningssnickeri AB, Skara
Mögelsanering: K-konservator, Göteborg
Målningsarbeten: Simonssons Måleri AB, Skövde
Stenarbeten, förplatsen, mark: Skanska Väg och anläggning, Skövde.

Arbetsledare

För bygg: Rune Björk, Byggnadsfirma Hagman.
För sten: Lars-Åke Aronsson, Närkesten.

Byggledning, kontroll:

Ingvar Blixt, arkitektbyrå Ritningen, Skövde.

Antikvarisk medverkan

Thomas Carlquist, Elisabet Orebäck Krantz, Västergötlands museum, Skara.

Byggmöten och besiktningar

Museets byggnadsantikvarie har deltagit i samtliga byggmöten, 10 st, därutöver möten i särskilda frågor på arbetsplatsen, samt besiktigat arbetena en till två gånger i veckan under arbetstiden. Arkeologisk kontroll har utförts såväl i de utvändiga som de invändiga schakten för dragningen av värmeledningen.

Tidsperiod

Arbetet pågick (med efterjusteringar) från september 2010 till juni 2011. Återöppnandet av kyrkan skedde 25 april, annandag påsk, 2011.

Fotodokumentation

Analog och digital fotografi. Bilderna förvaras på Västergötlands museum, Skara.

Handlingar

Handlingar i ärendet sökes i Västergötlands museums arkiv under Varnhem, diariern (enligt V Götalandsregionen, NOK-förvaltningen)

1325-2007 ang. entrén och dess ändring,

1040-2008 ang. klimatåtgärder

1122-2009 ang. entrén och dess ändring,

1078-2010 ang. inst. av ny kororgel

56-2011 ang. rengöring av kormatta

samt hos hos Länsstyrelsen Västra Götalands län under diariern (urval)

433-90196-2006,

433-106360-2008

433-8547-2010

433-17657-2010

433-21825-2010

433-21413-2010

Besiktningsutlåtande

Arbetet har utförts i överensstämmelse med länsstyrelsens beslut, gällande handlingar och under hand gjorda överenskommelser. Arbetena godkändes från antikvarisk synpunkt den 8 aug. 2011.

VÄSTERGÖTLANDS MUSEUM

Skara i november 2015

Thomas Carlquist

1:e antikvarie

Fotografier

Omslagsbild: Varnhems klosterkyrka, interiör mot koret med nya ramper av ek och smide. Nov. 2012. Foto: Thomas Carlquist.

Foto: Thomas Carlquist

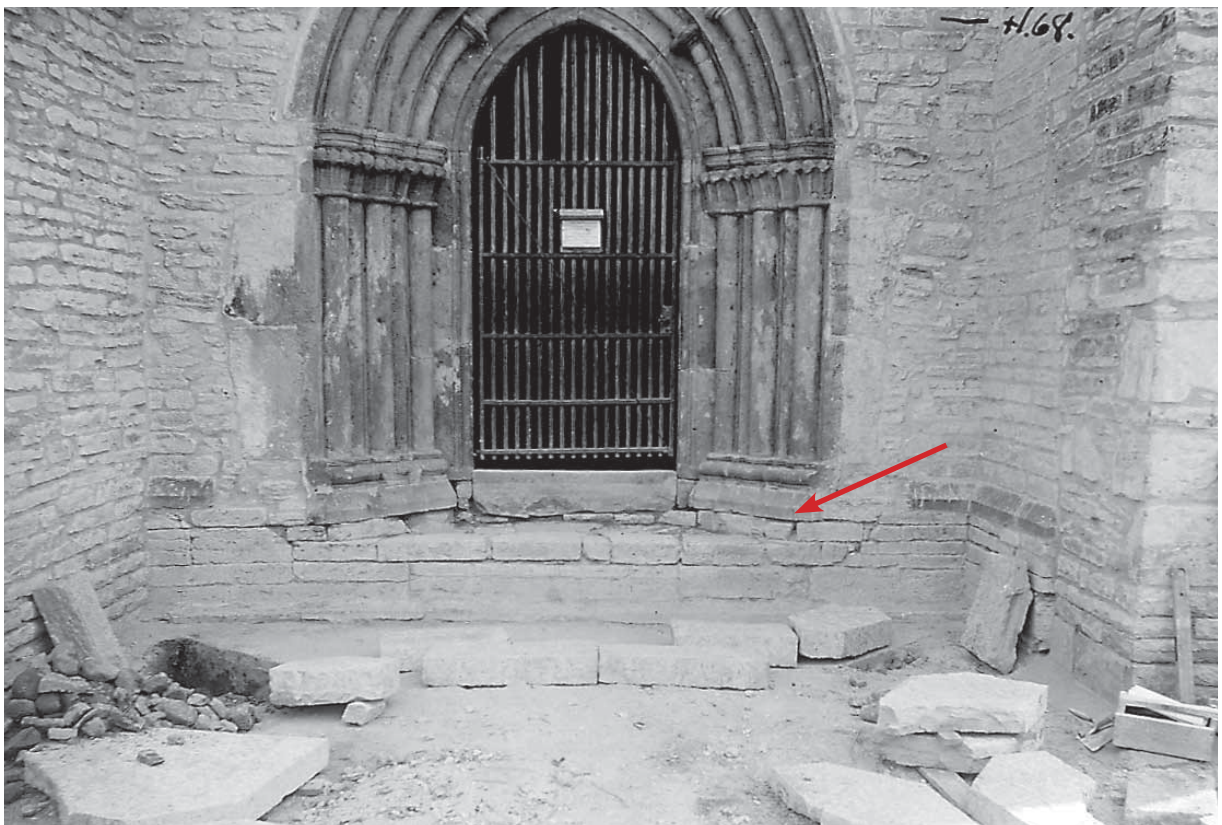
*Utgångsläget.
Under flera år hade en provisorisk
ramp av trä legat vid västra entrén till
kyrkan. Bilderna från aug. 2010.*

Foto: Thomas Carlquist, Axel Forssén (?)

Rampen borttagen inför renoveringsarbetena. Detta var entrén under närmare 90 år. Foto okt. 2010.

Samma parti under Sigurd Curmans restaurering, ev. 1922. Marken framför kyrkan har sänkts till vad som bedömdes vara medeltidens nivå. Pilen pekar på vad som bör ha varit nivån efter 1600-talets ombyggnad. Jämför bilden överst. Tröskelstenen tycks ha sänkts ca 6-7 cm vid 20-talets arbeten.

Foto: Thomas Carlquist

Ovan: Växtlighet hade fått fäste vid de stenar som inte beträffats under de senaste åren. Okt. 2010.

Höger: Den stora hällen framför tröskeln hade kunnat återanvändas om den inte varit sprucken i flera delar. Okt. 2010

Trappstegen som tillkom vid 1920-talets restaurering. Okt. 2010

Foto: Thomas Carlquist

Kolonnetternas kapitälband i västportalen, norra delen. Denna sten anses vara medeltida. Foto okt. 2010.

Kolonnetternas kapitälband i västportalen, södra delen. Denna sten anses vara nyhuggen på 1600-talet. Okt. 2010.

Norra kolonnetternas baser. Okt. 2010.

Södra kolonnetternas baser. Okt. 2010.

Foto: Thomas Carlquist

Höger: Vapenhusets golv låg ett trappsteg över förplatsen. Här behövdes endast tre steg, också tillkomna samtidigt med golvstenen på 1920-talet.

Nedan: Dörrbladen av järnplåtar är infattade i en ram av vinkeljärn som bildar anslag. Okt. 2010.

Ovan och höger: Trappstegen i vapenhuset låg delvis mer eller mindre löst på golvstenarna. Okt 2010.

Foto: Thomas Carlquist

Ovan: Vapenhusets golv sedan trappstegen tagits bort, och sedan tröskeln lyfts av. Dec. 2010.

Höger: Ett nytt vindfång av ek med automatiska dörrar installerades i vapenhuset, och utgör hädanefter vapenhusets och kyrkans klimatskydd. April 2011.

Foto: Thomas Carlquist

*Portalens sandstensdelar
 stämpades upp som skydd
 under arbetet med tröskeln
 och muren under densamma.
 Dec 2010.*

*Tröskelstenen lyftes försiktigt
 bort för att senare återan-
 vändas i det nya, lägre, läget.
 Dec. 2010.*

Tröskeln bortlyft. Dec. 2010.

Foto: Thomas Carlquist

Järnportarna tillkom vid De la Gardies restaurering på 1600-talet. April 2011.

Överst: Nya fyllnadsstenar under kolonnetternas baser. Febr. 2011. Plats för kompletteringssten vid karmen. Ovan: Plåtdörrarna förlängdes nedåt med ekbräder som målades svarta. Även beslagen förlängdes nedåt. Ny sandsten i karmen. April 2011.

Foto: Thomas Carlquist

Entrépartiet vid västportalen efter arbetenas avslutande. Järnportarna uppslagna med nya vindfångets ekdörrar synliga. Kompletteringsstenarna behandlades för hand med skräd- eller lågerhuggnings som omgivande sten. Juni 2011.

Foto: Thomas Carlquist

Ovan: Dörrparet mellan vapenhus och långhus kunde sitta kvar i sitt läge, elektriska dörröppnare och -stängare monterades under stengolvet. Okt. 2010 - mars 2011.

Höger: Väggen mot vapenhuset efter arbetenas avslutande. Ledningar drogs även längs väggen och doldes i "lisener" som putsades in i väggens karaktär. Apr. 2011.

Foto: Thomas Carlquist

Ovan: Ledningsdragning för nytt värmesystem i golvet i norra sidoskeppet (vänster) samt närmast vapenhuset (höger) Nov..2010.

Vänster: I kyrkan gjordes en arkeologisk förundersökning i samband med att golven öppnades. Inget av större intresse påträffades emellertid, endast påförda lager av sten, grus och brun sand. Alla stengolv var nylagda på 1920-talet. Nov. 2010.

Foto: Thomas Carlquist

Ovan: Ledningar för vattenburet värmesystem dras in under golvet till radiatornischerna på var sida om vapenhusdörrarna. Nov. 2010.

Höger: I samband med att nya radiatorer monterades under sidoskeppens längsgående stenbänkar sågades slitsar nära väggen för att slippa demontera och flytta ut bänkarna med sår och efterföljande lagning i väggens puts som följd. Dec. 2010.

Vänster: Det fd Twengerhielmska gravkoret består av två rum/kammare, där mellanväggen hade tillkommit på 1920-talet. Det östra inreddes nu till teknik- och apparatrum för den nya el-installationen. Nov. 2010 resp. jan. 2011.

Höger: Den västra kammaren inreddes till material- och servicerum. Juni 2011. (Detta rum har senare ändrats till wc.).

Foto: Thomas Carlquist

Ovan vänster: Aggregat för värme monterades vid bänkvarteret och i tidigare igenmurade dörröppningar. Nov. 2010 resp. mars 2011.

Ovan och vänster: Vattenledningar i nisch i koromgången. Gallergrinden tillkommen på 1700-talet. Jan. resp. mars 2011.

Foto: Thomas Carlquist

*I den sedan länge igenmurade munkarnas ingång i södra sidoskeppet monterades ett värmeaggregat. Ett radiator-skydd lika som bänkkvartens nytillverkades och målades lika dessa.
 Dec 2010 (övre) resp. april 2011 (båda nedre).*

Foto: Thomas Carlquist

I koromgången lossades de väggfasta stembänkarna inför montering av nya radiatorer under dessa. Putsskadorna ilagades med hydrauliskt kalkbruk Weber Cal 148 och avfärgades med kalkfärg kulör 28-3.

Vid återmonteringen flyttades bänkarna ut någon cm för luftcirkulationens skull, varvid särskilda monteringsbeslag tillverkades. Kalkstensbänkarna förlängdes även några meter åt norr och söder.

*(Gallergrindar lika den på sid. 21 tillverkades för konungagravarna på 1700-talet, men togs bort vid Curmans restaurering.)
 Dec. 2010, jan. resp. april 2011.*

Foto: Thomas Carlquist

I sakristian tillverkades nya skåp för textilförvaringen. Mars 2011.

Foto: Thomas Carlquist

Hela koret fick ny ljussättning med bl a nya spotlights på pelarnas kapitäl. I långhuset har ljuskronorna försetts med nya upphängningar som är höj- och sänkbara. Även De la Gardies gravkor och konungagravarna i absiden har fått ny belysning. April 2011.

Foto: Thomas Carlquist

Ny värme och belysning drogs fram och monterades vid Gustaf Adolf De la Gardies och Elisabeth Oxenstiernas gravkor ovan, resp. Magnus Gabriel De la Gardies gravkor nedan. Juni resp. april 2011.

Foto: Thomas Carlquist

I kyrkan finns flera golvnivåer som har orsakat besvär genom åren. Nu tillverkades nya diskreta ramper av ek med smidesräcken.

Senare tillkom räcket intill lekbrödraaltaret mitt i kyrkan, ett ställe där många har snubblat. Mars 2011 resp. nov. 2012.

Foto: Thomas Carlquist

Förplatsen mellan entrén och stigluckan lades om med ny kalksten, så att samtidigt som nära två steg "trollades bort" vid portarna, ytan fick en svag lutning ut från kyrkan. April resp. juni 2011.

Foto: Thomas Carlquist

Biskop Erik Aurelius återinviger kyrkan annandag påsk den 25 april 2011.

Foto: Thomas Carlquist

VARNHEMS KLOSTERKYRKA JUNI 2010 - APRIL 2011

Skara Pastorat utför installation av Värmeguren värme, ny elinstallation samt tillgänglighetsanpassning ritat.

Generalentreprenör

**BYGGNADSFIRMA
N. G. HAGMAN AB**

RÖR-ENTR. **bravida** vi kan el, vs och ventilation

EL-ENTR. *Vallebygdens* ELEKTRISKA AB
0511-627 96 0500-46 27 96

MARK **SKANSKA**

MÅLERI *Simonssons Måleri ab*

STENARBETE STENLEV. **THORSBERG
STENHUGGERI AB**

INREDNING Skara **Inredningssnickeri AB** INREDNING **ASPELID**
Måleri & Snickeri
www.aspelid.se

ARKITEKT **ritningen**
arkitektbyrå
www.ritningen.se

VVS-KONSULT **BENGT
DAHLGREN**

AIX
AIX ARKITEKTEN AB WWW.AIX.SE

 **VÄSTSVENSKA
TURISTBYRÅ**

ELKONSULT **projekt
engagemang**

Rapporter 2014-2015 i ämnet bebyggelse från Västergötlands museum

- 2014:1 Gluggetorpet. Råda Ågården 3:4, Råda socken, Lidköpings kommun, Västergötland. Omläggning av del av vasstak 2013. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:2 Kv. Anden 6. Anden 6, Baggstedtska gården, Hjo stad och kommun, Västergötland. Renovering av veranda och balkong 2012-2013. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:3 Kv. Kopparslagaren 10. Hjo socken och kommun, Västergötland. Renovering och målning av fasader 2013. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:4 Kihlbergsgården. Kv. Lången 8, Hjo socken och kommun, Västergötland. Renovering av tak på gårdshus 2013. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:5 Hällestads kyrka. Hällestads socken, Falköpings kommun, Västergötland. In- och utvändig målning 2013. Bebyggelseantikvarisk rapport.
- 2014:6 Tidaholms kyrka. Agnetorps socken, Tidaholms kommun, Västergötland. Puts och plåt- arbeten på tornet 2013. Bebyggelseantikvarisk rapport.
- 2014:7 Västerplana mejeri. Västerplana 3:8, Västerplana socken, Götene kommun, Västergötland. Renoveringsarbeten 2002-2012. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:8 Bosgården. Gerum 14:2, Östra Gerums socken, Tidaholms kommun, Västergötland. Omläggning av vasstak på norra ladugården 2013. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:9 Almnäs, smedjan. Almnäs 1:1, Norra Fågelås socken, Hjo kommun, Västergötland. Renovering av stomme m.m. 2013. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:10 Kungsvillan i Karlsborg. Vanås 1:5, Karlsborgs socken, Karlsborgs kommun, Västergötland. Reparationsarbeten 2013. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:11 Djäknestallet. Kv. Iris 1-5, Skara stad och kommun, Västergötland. Renovering av tak och stomme 2013-2014. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:12 Bryggeriet Nordstjernen. Kv. Saga 1, Skövde stad och kommun, Västergötland. Renovering av skorstenar 2013. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:13 Piperska lasarettet. Brunnsborg 6:1, Ova socken, Götene kommun, Västergötland. Renovering av skiffertak 2013. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:14 Hyringa fornstuga. Prästtorp 1:13, Hyringa socken, Grästorps kommun, Västergötland. Renovering av tak 2014. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:15 Djäkneskolan i Skara. Kv. Saturnus 1, Skara kommun, Västergötland. Byggnadshistorisk studie.
- 2014:16 Villa nr 27, Mössebergsparken. Mössebergsparken 49:50, Falköpings kommun, Väster- götland. Ommålning m.m. 2014. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:17 Befälsgränd, Karlsborgs fästning. Karlsborgs socken och kommun, Västergötland. Ny sten- läggning 1998. Antikvarisk rapport.
- 2014:18 Byggnad 202, Karlsborgs fästning. Karlsborgs socken och kommun, Västergötland. Fasad- renovering 2005-2006. Antikvarisk rapport.
- 2014:19 Fortifikationsgränd, Karlsborgs fästning. Karlsborgs socken och kommun, Västergötland. Ny stenläggning 2005-2006. Antikvarisk rapport.
- 2014:20 Slutvärnet, Karlsborgs fästning. Karlsborgs socken och kommun, Västergötland. Installation av hiss till kyrkan 2001 samt brandavskiljande glasparti vid kyrkan 2001. Antikvarisk rapport.
- 2014:21 Lilla Bjurum. Bjurum 8:2, Vättilösa socken, Götene kommun, Västergötland. Renovering av två vindskammare 2012-2013. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:22 Emma Svans stuga. Oltorp 1:26, Kvänums socken, Vara kommun, Västergötland. Renovering av tak 2014. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:23 Gamla rådhuset. Kv. Rådhuset 12, Skara socken och kommun, Västergötland. Grund- förstärkning och invändig renovering 2013. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:24 Skara domkyrka. Skara socken och kommun, Västergötland. Installation av klockspel 2014. Byggnadshistorisk rapport.
- 2014:25 Possiska Lancasterskolan. Hällekis 9:2, Medelplana socken, Götene kommun, Väster- götland. Renovering av puts m.m. 2014. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.

- 2015:1 Varnhems klosterkyrka. Varnhems socken, Skara kommun, Västergötland. Tjärning av tak 2004, 2007 och 2014. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2015:2 Skara domkyrka. Skara kommun, Västergötland. Renovering av tornens tak m.m. 2012. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2015:3 Hyringa fornstuga. Prästtorp 1:13, Hyringa socken, Grästorps kommun, Västergötland. Renovering efter svampangrepp 2015. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2015:4 Villa Idun. Hjo Norr 5:6, Hjo stad och kommun, Västergötland. Renovering av balkonger m.m. 2014-2015. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2015:5 Villa Götha och Societetshuset. Del av Hjo Norr 3:59, Hjo socken och kommun, Västergötland. Renovering etapp 3, 2014-2015. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2015:6 Råbäcks mekaniska stenhuggeri. Råbäck 1:3, Medelplana socken, Götene kommun, Västergötland. Renovering av fönster, etapp 1. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2015:7 Varnhems klosterkyrka. Varnhems socken, Skara kommun, Västergötland. Renovering 2010-2011. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.